Lietas arhīva Nr. AA43-0074-24/19
ECLI:LV:ADAT:2024:0611.A420214922.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2024.gada 11.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Karina Krastiņa, tiesneši Agris Dreimanis un Una Mihailova,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par zaudējuma 2121,56 *euro* un nemantiskā kaitējuma 500 *euro* atlīdzināšanu, kā arī pienākuma uzlikšanu Varakļānu novada domei iemaksāt valsts budžetā iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par viņu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 9.decembra spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Varakļānu novada domes (turpmāk – dome) Administratīvās komisijas (turpmāk – komisija) 2021.gada 16.aprīļa lēmumu (turpmāk – komisijas lēmums) pieteicējs /pers. A/ saukts pie administratīvās atbildības un viņam piemērots naudas sods 50 *euro*.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 2.novembra spriedumu lietā Nr.1A/21/2439, izskatot pieteicēja sūdzību, komisijas lēmums atcelts un administratīvā pārkāpuma lieta Nr.16769004151320-8 izbeigta.

2022.gada 2.februārī domē saņemts pieteicēja iesniegums par kaitējuma atlīdzināšanu administratīvajā pārkāpuma lietā Nr.1A/21/2439. Iesniegumā lūgts atlīdzināt zaudējumu 2121,56 *euro* un nemantisko kaitējumu 500 *euro*, kā arī iemaksāt valsts budžetā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk – VSAOI) un iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN) par nesaņemto darba samaksu, saistībā ar prettiesisku komisijas rīcību.

[2] Ar domes 2022.gada 6.maija lēmumu Nr.3-12-2/413-DK (turpmāk – lēmums) atteikta zaudējuma un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšana naudas izteiksmē, vienlaikus par komisijas pieļautajiem procesuālajiem defektiem administratīvajā pārkāpuma lietā Nr.1A/21/2439 nolemts pieteicējam rakstveidā atvainoties.

[3] Nepiekrītot lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu par zaudējuma un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu, kā arī pienākuma uzlikšanu domei iemaksāt valsts budžetā IIN un VSAOI par pieteicēju.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Vidzemes rajona tiesa konstatēja, ka komisija pieļāvusi vairākus procesuālus defektus, kas bija par pamatu administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanai, proti, tiesa atzina, ka komisijas lēmums nesatur faktisko un tiesisko apstākļu konstatējumu, šo apstākļu salīdzinājumu un novērtējumu. Lietas materiālos arī neatradās dokumenti, uz kuriem komisija atsaukusies. Tiesa konstatēja, ka šis apstāklis viennozīmīgi norāda, ka lietas izskatīšanas laikā ir pieļauts rupjš tiesību uz aizstāvību pārkāpums.

[3.2] Administratīvā pārkāpuma lietā komisija piemēroja pieteicējam naudas sodu 50 *euro*. Pieteicējs lēmumu pārsūdzēja, līdz ar to paļāvās uz to, ka sūdzība likumā noteiktajā kārtībā ir iesniegta tiesā. Nesagaidot galējo noregulējumu lietā, dome vērsās ar izpildu dokumentu pie zvērinātas tiesu izpildītāja par pieteicējam piemērotā naudas soda piedziņu, par ko uzzinot, pieteicējs bija spiests nekavējoties doties uz Latviju, jo tajā laikā darba attiecību ietvaros bija /valsts A/. Atgriežoties Latvijā un dodoties uz pastu, pieteicējs saņēmis tiesu izpildītājas paziņojumu, ka viņa norēķinu konti tiks bloķēti, tiks uzlikts liegums transportlīdzekļa atsavināšanai un pieteicējam jāiesniedz ziņas par nekustamajiem īpašumiem. Tādēļ, ja pieteicējs nebūtu ieradies Latvijā, viņš nezinātu par piedziņu, un viņa transportlīdzeklis un nekustamie īpašumi 50 *euro* dēļ tiktu izsolīti un pārdoti.

[3.3] Pieteicējam nācās ņemt bezalgas atvaļinājumus, lai uz sava rēķina dotos no /valsts A/ uz Latviju risināt radušos jautājumus. Nemantiskā kaitējuma atlīdzinājums 500 *euro* ir samērīgs, ņemot vērā pieteicēja pārdzīvojumus un ciešanas gada garumā. Domes rakstveida atvainošanās ir kārtējais domes mēģinājums izvairīties no atbildības.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 9.decembra spriedumu pieteikums apmierināts daļēji: Varakļānu novada pašvaldībai uzlikts pienākums atlīdzināt pieteicējam mantisko zaudējumu 7,97 *euro* apmērā, pārējā daļā pieteikums noraidīts.

Spriedums daļā, ar kuru pieteikums noraidīts, pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Kaitējuma atlīdzināšanas likums) 5.pantā ir noteikts tiesiskais pamats administratīvā pārkāpuma lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzinājumam. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto privātpersonai ir tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu, ja iestājies viens no šādiem apstākļiem:

1) spēkā stājies lēmums par administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanu sakarā ar to, ka:

a) nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva;

b) fiziskā persona rīkojusies galējās nepieciešamības vai nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī;

2) administratīvās aizturēšanas termiņš pārsniedzis likumā noteikto termiņu.

Savukārt Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 2.panta otrā daļa noteic, ka šā likuma noteikumi piemērojami arī šajā likumā tieši neminētos gadījumos, ja administratīvā pārkāpuma lietvedībā privātpersonai nodarīts kaitējums iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesiskas rīcības dēļ.

Tiesa konstatēja, ka konkrētajā gadījumā ir stājies spēkā Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 2.novembra spriedums, ar kuru atcelts komisijas lēmums, bet administratīvā pārkāpuma lieta Nr.16769004151320-8 izbeigta, pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 227.panta pirmās daļas 2.punktu, kas noteic, ka tiesa, izskatījusi administratīvā pārkāpuma lietu, var atcelt lēmumu pilnībā vai kādā tā daļā un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu pilnībā vai atceltajā daļā (*lietas 1.sējuma 31.-34.lapa*). Šāda sprieduma pamatā ir tiesas atziņa, ka komisija pieļāvusi rupju Administratīvās atbildības likuma 33.panta pārkāpumu, liedzot pieteicējam pilnvērtīgi realizēt minētā likuma 41.pantā paredzētās tiesības, tai skaitā, iepazīties ar administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, piedalīties administratīvā pārkāpuma izskatīšanā, sniegt paskaidrojumus, izteikt lūgumus un iesniegt pierādījumus.

Tātad konkrētās administratīvā pārkāpuma lietas gadījumā komisijas lēmums atcelts un lietvedība tajā izbeigta, jo konstatēts būtisks komisijas pieļauts procesuāls pārkāpums, kura dēļ tiesa nevērtēja pieteicējam inkriminēto administratīvā pārkāpuma lietu pēc būtības. Līdz ar to nav arī tiesas vērtējuma par notikuma vai administratīvā pārkāpuma sastāva esību. Tā vietā tiesa atzinusi, ka ar komisijas rīcību ir pārkāpts Administratīvās atbildības likuma 33. un 41.pants, kas atbilstoši Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 6.panta pirmajai daļai ir atzīstama par prettiesisku komisijas rīcību šā likuma izpratnē.

Tādējādi, pretēji domes viedoklim, tiesa atzina, ka pieteicējam saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 2.panta otro daļu (administratīvā pārkāpuma lietvedībā pieteicējam nodarīts kaitējums komisijas prettiesiskas rīcības dēļ) ir tiesības uz zaudējumu un nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu.

[4.2] No Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 7., 8. un 10.panta tiesiskā regulējuma tiesa secināja, ka mantiskais zaudējums Kaitējuma atlīdzināšanas likuma izpratnē citstarp ir mantiski novērtējams pametums, kas privātpersonai radies iestādes prettiesiskas rīcības dēļ administratīvo pārkāpumu lietvedībā. Savukārt tiesības uz mantiskā zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja iestādes prettiesiskā rīcība ir radījusi un noteikusi zaudējuma iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šo zaudējumu. Zaudējuma atlīdzinājuma tiesisko pamatu un atlīdzības apmēru pierāda ar Administratīvā procesa likumā norādītajiem pierādīšanas līdzekļiem (Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 9.panta pirmā daļa). Turklāt privātpersona ir līdzatbildīga par tādu zaudējumu, kura rašanos izraisījusi tās rīcība, apzināti radot zaudējumus.

[4.3] Izskatāmajā lietā pieteicējs lūdzis atlīdzināt viņam zaudējumu 2121,56 *euro*, kas viņam radies sakarā ar: 1) pasta pakalpojumiem (7,97 *euro*); 2) nesaņemto darba samaksu, tai skaitā kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu (1425,51 *euro*); 3) ceļa izdevumiem (505,96 *euro*); 4) Covid-19 testiem (182,12 *euro*).

[4.4] Izskaidrojot zaudējuma rašanos, pieteicējs norādījis, ka izdevumi par pasta pakalpojumiem viņam radušies, nosūtot sūdzību domei 2021.gada 7.jūnijā un dokumentus Vidzemes rajona tiesai Madonā 2021.gada 19.oktobrī. Par nesaņemto darba samaksu un ceļa izdevumiem pieteicējs norādījis, ka, uzzinot par viņam piemērotā naudas soda 50 *euro* piedziņu, pieteicējs no 2021.gada 27.augusta līdz 6.septembrim bijis spiests paņemt bezalgas atvaļinājumu, dodoties no savas darba vietas /valsts A/ uz Latviju, lai risinātu jautājumu par viņam piemērotā naudas soda piespiedu izpildi. Latvijā viņš atgriezies par saviem līdzekļiem un pastā saņēmis tiesu izpildītājas paziņojumu par pienākumu izpildīt komisijas lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.16769004151320-8 par naudas soda piedziņu, kā arī viņam līdz 2021.gada 30.augustam bijis jāapmaksā šī lēmuma izpildes izdevumi. Pieteicēja transportlīdzeklim (bez tehniskās apskates) jau bijis uzlikts liegums tā atsavināšanai. Pieteicējs sazinājies ar tiesu izpildītāju, kura atbildējusi, ka izpilda piedzinēja rīkojumus, tādēļ ar visiem jautājumiem jāvēršas pašvaldībā. Tiesu izpildītāja arī informējusi, ka pieteicējam līdz 2021.gada 31.augustam jāierodas pie viņas ar ziņām par nekustamajiem īpašumiem, un paziņoja, ka nobloķēs norēķinu kontus. Pieteicējs nekavējoties devies uz Varakļānu novada pašvaldību pie priekšsēdētāja, lai noskaidrotu, kāpēc lieta nodota zvērinātam tiesu izpildītājam un notiek izpildu darbības, ja viņš iesniedzis sūdzību tiesai administratīvā pārkāpuma lietā un lēmums nav stājies spēkā. Pieteicēja vizītes rezultātā viņa 2021.gada 4.jūnija sūdzība kopā ar administratīvā pārkāpuma lietu Vidzemes rajona tiesai Madonā nosūtīta tikai 2021.gada 26.augustā. Savukārt 2021.gada 24.augustā Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektors nosūtījis iesniegumu par rīkojuma izpildes termiņa atlikšanu zvērinātai tiesu izpildītājai, kura tajā pašā dienā pieņēmusi lēmumu Nr.05338/094/2021-NOS par izpildu darbību atlikšanu. Tomēr pieteicējs bijis nobažījies, nervozējis, bijis stresā, tādēļ bijis spiests vērsties pie darba devēja par atkārtota bezalgas atvaļinājuma piešķiršanu sakarā ar administratīvā pārkāpuma lietvedību un nepieciešamību atgriezties Latvijā. Tādēļ viņam no 2021.gada 1.oktobra līdz 15.novembrim atkārtoti piešķirts bezalgas atvaļinājums (ievērojot Covid-19 ierobežojumus, 10 dienas pašizolācijas ievērošanai, atgriežoties no ārzemēm, saziņu ar tiesu sakarā ar lietas iztiesāšanu, vēršanos pašvaldībā par prettiesiskām piedziņas darbībām, u.c. administratīvās lietvedības ietvaros). 2021.gada 19.oktobrī pieteicējs ar iesniegumu vērsies Varakļānu novada pašvaldībā, lūdzot atsaukt izpildu darbību pieprasījumu, nevis tikai tās apturēt. Rezultātā 2021.gada 26.oktobrī viņš saņēmis atbildi no

komisijas priekšsēdētāja, ka 2021.gada 27.augustā Varakļānu novada pašvaldībā saņemts tiesu izpildītājas paziņojums par izpildu darbību atlikšanu.

[4.5] Kā pierādījumi mantiskajam zaudējumam, iesniegti: 1) 2021.gada 7.jūnija VAS "Latvijas Pasts" čeks Nr.0064743 par summu 4,09 *euro* un Paziņojums par iekšzemes un starptautiska sūtījuma saņemšanu/piegādāšanu/reģistrēšanu (*lietas 1.sējuma 21.lapa*); 2) 2021.gada 19.oktobra VAS "Latvijas Pasts" čeks Nr.0073903 par summu 3,88 *euro* un Paziņojums par saņemšanu/piegādāšanu/izmaksu/reģistrēšanu (*lietas 1.sējuma 21.lapa*); 3) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2022.gada 30.janvāra informācija par pieteicēja sociālās apdrošināšanas iemaksām no 2021.gada 1.jūnija līdz 2022.gada 30.janvārim (*lietas 1.sējuma 19.lapa*); 4) SIA "/darba devējs/" 2022.gada 28.janvāra izziņa par pieteicēja nesaņemto darba samaksu laika posmos no 2021.gada 27.augusta līdz 2021.gada 6.septembrim un no 2021.gada 1.oktobra līdz 2021.gada 15.novembrim (*lietas 1.sējuma 20.lapa*); 5) 2021.gada 22.augusta, 6.septembra (2 gab.), 7.septembra un 1.oktobra Swedbank maksājumu uzdevumi par kopējo summu 257,02 *euro* (34,06 + 60,35 + 65,52 + 57 + 40,09) (*lietas 1.sējuma 22.-26.lapa*).

[4.6] Administratīvās rajona tiesas sēdē pieteicējs papildus paskaidroja, ka apmaksāto atvaļinājumu (3 dienas) viņš paņēmis, jo pienākusi vēstule no tiesu izpildītājas par soda naudas piedziņu. Tādēļ, ja viņš 2021.gada 31.augustā neierastos pie viņas, nesniegtu ziņas un nesamaksātu, pieteicējam būtu bloķēti visi konti, kā arī būtu jāatved tiesu izpildītājai saraksts ar pieteicēja īpašumiem. Lai pieteicējs varētu saņemt vēstuli, kas bija pienākusi ierakstītā veidā pa pastu, viņam no /valsts A/ bija jābrauc uz Latviju, tajā brīdī bijis Covid-19, līdz ar to arī tie izdevumi. Uz tiesas jautājumu, kāpēc viņš ar tiesu izpildītāju saistītos jautājumus nav risinājis attālināti, pieteicējs atbildēja, ka vēstuli neviens cits pastā saņemt nevarētu, tādēļ bija jāierodas pašam vienas nedēļas termiņā. Uz tiesas jautājumu, vai viņu kāds informējis par tiesu izpildītājas sūtīto ierakstīto vēstuli, pieteicējs atbildēja, ka pastkastītē atnācis paziņojums, par kuru pieteicēju informējusi viņa māte. Pieteicējs savai mātei lūdzis, lai viņa aiziet uz pastu, bet tur pateikts, ka pēc ierakstītās vēstules jānāk pieteicējam pašam. Tad pieteicējs zvanījis tiesu izpildītājai, pēc tam tiesu izpildītāja zvanījusi viņam, sakot, ka pašvaldība lūgusi piedzīt no pieteicēja 50 *euro*. Attiecībā par laika posmu no 2021.gada 1.oktobra līdz 15.novembrim pieteicējs paskaidroja, ka tajā laikā atnācis tiesas lēmums un viņam tas bijis jāpārsūdz. 10 dienas pieteicējam bija jāsēž karantīnā abās valstīs, kas jau ir 20 dienas, bet ceļā turp-atpakaļ sanāk vairāk par dienu. Pieteicējs bija pārsūdzējis komisijas lēmumu, tādēļ Latvijā viņam bija jāraksta dokumenti, ko /valsts A/ nebija iespējams izdarīt. Pieteicējam bijusi vienošanās ar cilvēku, kurš viņam palīdzējis to izdarīt, tādēļ pieteicējam bija jātiekas ar šo cilvēku Latvijā, lai visu pareizi uzrakstītu. /valsts A/ pieteicējam datora neesot, tādēļ viņš nevarēja neko uzrakstīt, tāpat viņš nemākot pieslēgties videokonferencei (*Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 16.novembra tiesas sēdes protokols lietas 1.sējuma 78.-80.lapa*).

[4.7] Domes pārstāvis Administratīvās rajona tiesas sēdē par faktiskajiem apstākļiem paskaidroja, ka dome ir ņēmusi vērā Vidzemes rajona tiesas spriedumu, tādēļ nekavējoties atcēlusi komisijas lēmumu. Arī tiesu izpildītājai nekavējoties bija nosūtīts lūgums par piedziņas procesu pārtraukšanu. Pieteicēja ierašanās pašvaldībā bija pēc saņemtā izpilddirektora lēmuma, ar kuru par pamatotu bija atzīts komisijas lēmums. Pašvaldība pieteicēja sūdzību nebija nosūtījusi Vidzemes rajona tiesai, bet to izdarīja nekavējoties pēc pieteicēja ierašanās pašvaldībā un informācijas saņemšanas par šo faktu ar lūgumu pagarināt pieteicēja sūdzības izskatīšanas termiņu, kā arī nekavējoties lūdza tiesu izpildītājai apturēt piedziņu. Vidzemes rajona tiesai adresētā pieteicēja sūdzība Varakļānu novada pašvaldībā bija saņemta 2021.gada 8.jūnijā. 2021.gada 9.augustā pašvaldības izpilddirektors parakstījis pieteikumu tiesu izpildītājam par lēmuma iesniegšanu piespiedu izpildei. Tad pieteicējs ieradās pašvaldībā, tika saprasta kļūda ar sūdzības nenosūtīšanu tiesai, kas bija 2021.gada 24.augustā. Savukārt 2021.gada 27.augustā domē saņemts tiesu izpildītājas lēmums par izpildes darbību atlikšanu (*Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 16.novembra tiesas sēdes protokols lietas 1.sējuma 78.-80.lapa*).

[4.8] Novērtējot pieteicēja lūgumu atlīdzināt viņam zaudējumu par nesaņemto darba samaksu, ceļa izdevumiem un Covid-19 testiem, tiesa konstatēja, ka tie ir saistāmi ar pieteicēja diviem braucieniem no /valsts A/ uz Latviju un atpakaļ, kā arī laiku, ko pieteicējs šajos braucienos pavadījis Latvijā. Kā pirmā brauciena iemeslu pieteicējs norādījis pret viņu nepamatoti vērsto 50 *euro* piedziņas procesu, bet otro braucienu pieteicējs saista ar administratīvā pārkāpuma lietas iztiesāšanu. Tomēr tiesa nevienā no šiem gadījumiem nekonstatēja objektīvu nepieciešamību saistībā ar administratīvā pārkāpuma lietu Nr.16769004151320-8 pieteicējam personīgi ierasties Latvijā.

Pirmajā gadījumā ir konstatējams, ka Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektors, kļūdaini uzskatot, ka viņa 2021.gada 27.maija lēmums, ar kuru komisijas lēmums atstāts negrozīts, ir stājies spēkā, 2021.gada 9.augustā nosūtījis to tiesu izpildītājai piespiedu izpildei. Tomēr tālākās darbības, kuras pieteicējs šajā jautājumā veicis uz vietas Latvijā, bija iespējams veikt arī attālināti, viņam atrodoties /valsts A/. Proti, pats pieteicējs ir norādījis, ka ar tiesu izpildītāju ir sazinājies pa tālruni un šīs saziņas laikā uzzinājis par Varakļānu novada pašvaldības rosināto 50 *euro* piedziņu, tādēļ nav saprotams, kādēļ viņš saziņu ar tiesu izpildītāju un pašvaldību nevarēja turpināt attālināti (pa tālruni, elektroniski vai pa pastu). Turklāt, kā tas secināms no paša pieteicēja un domes pārstāvja paskaidrotā, tiklīdz pašvaldībā uzzināts par izpilddirektora pieļauto kļūdu, tā nekavējoties labota (pieteicēja sūdzība nosūtīta Vidzemes rajona tiesai, bet tiesu izpildītājai nosūtīts lūgums apturēt naudas soda piedziņu no pieteicēja).

Savukārt otrajā gadījumā (laika posms no 2021.gada 1.oktobra līdz 2021.gada 15.novembrim) vienīgā pieteicēja darbība, kas konstatējama saistībā ar administratīvā pārkāpuma lietu Nr.16769004151320-8, ir ierakstīta sūtījuma nosūtīšana Vidzemes rajona tiesai Madonā 2021.gada 19.oktobrī. Tomēr pasta sūtījumu tiesai viņš varēja nosūtīt, arī atrodoties /valsts A/, savukārt pati administratīvā pārkāpuma lieta izskatīta rakstveida procesā bez procesa dalībnieku klātbūtnes. Savukārt pieteicēja vispārējās atrunas par cilvēku, kurš viņam palīdzējis tiesvedībā, kā arī datora neesība /valsts A/, nekādā veidā neattaisno pieteicēja ierašanos Latvijā, ja saziņu gan ar tiesu, gan arī ar minēto cilvēku, ja tāds tiešām bija

(lietā šim faktam pierādījumu nav), varēja īstenot attālināti. Attiecībā par pieteicēja minēto vēršanos ar iesniegumu Varakļānu novada pašvaldībā 2021.gada 19.oktobrī, pirmkārt, nav konstatējama tāda nepieciešamība, jo piespiedu izpilde 2021.gada 24.augustā bija atlikta (*lietas 1.sējuma 47.lapa*), bet 2021.gada 12.novembrī arī izbeigta (*lietas 1.sējuma 45.lapa*). Tātad tiesa secināja, ka piespiedu izpilde neturpinājās jau ar 2021.gada 24.augustu un pieteicējs nav norādījis uz negatīvām sekām, kas pieteicējam radītas ar piespiedu izpildes apturēšanu, nevis izbeigšanu. Otrkārt, arī šo saziņu ar Varakļānu novada pašvaldību varēja īstenot attālināti.

Tādējādi tiesa secināja, ka nepamatotā naudas soda piedziņas uzsākšana un tiesvedība administratīvajā pārkāpuma lietā nebija galvenais faktors, kas nenovēršami radījis pieteicējam zaudējumu par nesaņemto darba samaksu, ceļa izdevumiem un Covid-19 testiem. Turklāt saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 8.pantu privātpersona ir līdzatbildīga par apzināti izraisītā kaitējuma rašanos. Konkrētajā gadījumā pats pieteicējs tā vietā, lai risinātu iepriekš minētos jautājumus attālināti, kas bija arī reāli iespējams, turklāt bez papildu izdevumiem (elektroniski vai atkarībā no telefona tarifu plāna) vai arī ļoti minimāliem izdevumiem (pasta pakalpojums), nolēma divas reizes paņemt bezalgas atvaļinājumu turpat divu mēnešu garumā un braukt uz Latviju. Tātad šo mantisko zaudējumu galvenais faktors ir bijis pats pieteicējs, kurš tos apzināti radījis.

Līdz ar to tiesa atzina, ka pieteikums daļā par nesaņemto darba samaksu (1425,51 *euro*) un ar to saistīto IIN un VSAOI iemaksāšanu valsts budžetā, ceļa izdevumiem (505,96 *euro*) un Covid-19 testiem (182,12 *euro*) ir noraidāms.

[4.9] Novērtējot pieteicēja lūgumu atlīdzināt viņam zaudējumu par pasta izdevumiem, tiesa konstatēja, ka 2021.gada 7.jūnijā pieteicējs VAS "Latvijas Pasts" samaksājis 4,09 *euro* par ierakstīta sūtījuma nosūtīšanu Varakļānu novada pašvaldībai, kurā tas saņemts nākamajā dienā. Savukārt no Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 2.novembra sprieduma konstatējams, ka 2021.gada 8.jūnijā Varakļānu novada pašvaldībā saņemta pieteicēja sūdzība par Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 16.aprīļa (acīmredzot domāts - Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 27.maija lēmumu) lēmumu, ar kuru savukārt bija atstāts negrozīts komisijas lēmums administratīvā pārkāpuma lietā Nr.16769004151320-8 (*lietas 32.lapa*). Tāpat tiesa konstatēja, ka 2021.gada 19.oktobrī pieteicējs VAS "Latvijas Pasts" samaksājis 3,88 *euro* par ierakstīta sūtījuma nosūtīšanu Vidzemes rajona tiesai Madonā. Savukārt no Tiesu informatīvās sistēmas konstatējams, ka pieteicēja sūdzība par Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 16.aprīļa lēmumu (acīmredzot domāts Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 27.maija lēmums) Vidzemes rajona tiesā saņemta 2021.gada 26.augustā, bet 2021.gada 30.augustā ierosināta tiesvedība, kas noslēgusies ar Vidzemes rajona tiesas spriedumu 2021.gada 2.novembrī.

Ņemot vērā šo apstākļu kopumu, tiesa secināja, ka abi minētie sūtījumi ir saistāmi ar administratīvā pārkāpuma lietu Nr.16769004151320-8, proti, pirmajā gadījumā tā ir Vidzemes rajona tiesai adresētā sūdzība, ar kuru pieteicējs pārsūdzēja Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 16.aprīļa lēmumu (acīmredzot domāts Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 27.maija lēmums) administratīvā pārkāpuma lietā Nr.16769004151320-8, bet otrajā gadījumā tie ir tiesvedības laikā Vidzemes rajona tiesai iesniegtie pieteicēja dokumenti. Līdz ar to tiesa atzina, ka daļā par pasta izdevumiem ir konstatējama tieša cēloņsakarība ar komisijas prettiesisko rīcību, tādēļ šajā daļā par mantisko zaudējumu 7,97 *euro* pieteicēja pieteikums ir apmierināms.

[4.10] Pieteicējs lietā lūdz piespriest viņam nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu 500 *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 11. panta un 14. panta pirmās līdz ceturtās daļas tiesisko regulējumu tiesa secināja, ka persona var prasīt atlīdzinājumu par nemantisko kaitējumu, ja tā pamato, ka viņai nodarīts nemantisko tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, un pierāda, ka iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesiskā vai nepamatotā rīcība cēloņsakarīgi ir radījusi nelabvēlīgas nemantiskās sekas. Jēdziens "nelabvēlīgas sekas" nozīmē objektīvi novērtējumu prettiesiskās darbības nelabvēlīgo ietekmi uz privātpersonu. Proti, nelabvēlīgas sekas ir objektīvi konstatējami fakti, kuri nelabvēlīgi ietekmē personu (*E.Danovskis Nemantiskā kaitējuma jēdziens administratīvajās tiesībās. Jurista Vārds, 20.03.2018., Nr.12 (1018), 8.-11.lpp.*). Tādējādi tas vien, ka pastāv kaitējuma prasījuma tiesiskais pamats, nenozīmē, ka nodarīts nemantiskais kaitējums un radītas tādas faktiskās sekas, kas atlīdzināmas (sal. sk. *Senāta 2022.gada 25.februāra sprieduma SKA-254/2022, ECLI:LV:AT:2022:0225.A420138419.9.S, 6.punktu, 2012.gada 15.maija sprieduma SKA-410/2012 (A420412311) 12.punktu*).

Savukārt saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 9.panta otro daļu faktus, kas apliecina nemantiskā kaitējuma nodarīšanu, pierāda ar Administratīvā procesa likumā norādītajiem pierādīšanas līdzekļiem. Privātpersonai ir pienākums norādīt, kā izpaudies tās nemantisko tiesību un ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, un pamatot atlīdzības apmēru.

Tātad nemantiskā kaitējuma gadījumā nepieciešams konstatēt ne tikai tiesību aizskārumu, bet arī šo aizskārumu radītās nelabvēlīgās sekas. Tādējādi nepieciešams noskaidrot, vai komisijas pieļautais procesuālais pārkāpums un nepamatoti uzsāktā komisijas lēmuma piespiedu izpilde (konstatētie tiesību aizskārumi) ir radījuši pieteicējam nelabvēlīgas sekas, jo ne jebkurš tiesību aizskārums rada nemantisku kaitējumu. Atbilstoša atlīdzinājuma noteikšanā nepieciešama aizskāruma un atlīdzinājuma samērošana.

Konkrētajā gadījumā dome pēc būtības prasījumu daļēji ir atzinusi, uzskatot, ka pastāv pamats par komisijas pieļautajiem procesuālajiem pārkāpumiem pieteicējam rakstveidā atvainoties. Tiesa piekrita domes secinājumam, ka konkrētajos apstākļos atbilstošs atlīdzinājuma veids būtu rakstveida atvainošanās. Tiesa ņēma vērā to, ka, pirmkārt, ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 2.novembra spriedumu administratīvā pārkāpuma lieta pret pieteicēju ir izbeigta, tātad pieteicējs ir atzīts par nevainīgu viņam inkriminētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un agrākā tiesiskā situācija ir atjaunota. Otrkārt, pret pieteicēju nepamatoti uzsāktā naudas soda piespiedu izpilde sākotnēji bija apturēta, pēc tam arī izbeigta, neradot viņam paliekošas kaitīgās sekas. Treškārt, tiesa ir atlīdzinājusi pieteicējam tos izdevumus, kurus viņam nenovēršami radījusi administratīvā pārkāpuma lietā Nr.16769004151320-8 pieņemtā komisijas (pašvaldības izpilddirektora)

lēmuma pārsūdzība.

Līdz ar to tiesa uzskatīja, ka konkrētajā gadījumā ir iestājusies restitūcija un atlīdzinājums naudā nebūtu samērīgs ar tiem procesuālajiem pārkāpumiem, ko pieļāvusi komisija (Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektors). Tādējādi daļā par nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu naudas izteiksmē (500 *euro*) pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

[4.11] Tiesa, atsaucoties uz judikatūras atziņām (*Senāta 2006.gada 12.septembra sprieduma SKA-280/2006 8.punktu, 2011.gada 22.septembra sprieduma SKA-311/2011 20.punktu, 2019.gada 7.oktobra sprieduma lietā SKA-103/2019 11.punktu*), norādīja, ka atsevišķi izvērtēja lietā tikai tos argumentus, kuri tiesas ieskatā ir nozīmīgi no tiesību viedokļa un kas var ietekmēt tiesas spriedumu pēc būtības.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 9.decembra spriedumu daļā, ar kuru pieteikums noraidīts, pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Tiesa nepamatoti nekonstatēja objektīvu nepieciešamību saistībā ar administratīvā pārkāpuma lietu pieteicējam personīgi no /valsts A/ ierasties Latvijā, lai aizstāvētu savas aizskartās tiesības.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka tad, kad pienāk paziņojums par pasta sūtījumu, tajā nav norādīts, no kā pasta sūtījums ir pienācis, un sūtītājs tiek uzzināts tikai pēc sūtījuma izņemšanas pasta nodaļā. Saziņa ar tiesu izpildītāju pa tālruni notika pēc pieteicēja ierašanās Latvijā un pasta sūtījuma izņemšanas. Līdz ar to tiesa kļūdaini secināja par attālināto saziņas iespējamību no /valsts A/.

Turklāt /valsts A/ darba laikā pieteicējam telefona nebija, kā arī pieteicējam nebija datora. Spriedums taisīts no apsvērumiem, ka visi prot apieties ar datoriem un jautājumus var risināt attālināti, kas nebūt tā nav.

[5.2] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka 2021.gada 12.novembrī pieteicējs vērsās pie Latvijas Republikas tiesībsarga ar iesniegumu par Varakļānu novada pašvaldības rīcību administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā, kas izriet no lietas materiālos esošā tiesībsarga atzinuma. Tāpat pieteicējs devās uz Vidzemes rajona tiesu Madonā, lai iepazītos ar administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, ko liedza pašvaldība.

[5.3] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka atvainošanās ir skata pēc; savos paskaidrojumos tiesai pašvaldība kārtējo reizi pieteicēju nomelno. Spriedumā nesamērīgi nav ņemti vērā pieteicēja pārdzīvojumi, ciešanas un stress gandrīz gada garumā visas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā. Pieteicējs nemitīgi savos paskaidrojumos un sūdzībās norādīja uz administratīvā pārkāpuma lietas absurdumu, prettiesiskumu, normatīvo aktu pārkāpumiem, ko pašvaldība klaji ignorēja. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka pieteicējs pielika lielas pūles, lai netiktu arestēti bankas konti un aprakstīta manta, steidzami ierodoties Latvijā un izņemot sūtījumu un steidzamā kārtā risinot šo "pārsteiguma" lietu; tas radīja milzīgu stresu. Pieteicējs nav apzināti izraisījis kaitējuma rašanos.

[6] Aģentūra paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādīja, ka tā ir nepamatota un lūdz to noraidīt, atstājot spēkā pirmās instances tiesas spriedumu.

Motīvu daļa

[7] Apgabaltiesa konstatē, ka Administratīvās rajona tiesas spriedums ir pārsūdzēts daļā, ar kuru noraidīts pieteikums daļā par zaudējumu 2113,59 *euro* (2121,56 – 7,97) un nemantiskā kaitējuma 500 *euro* atlīdzināšanu.

Līdz ar to apelācijas kārtībā apgabaltiesa izskata lietu par pieteicēja pieteikumu minētājā daļā.

Ievērojot to, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru apmierināts pieteikums daļā par zaudējumu 7,97 *euro* atlīdzināšanu, nav pārsūdzēts, spriedums šajā daļā ir stājies spēkā.

[8] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā ar pieteicēja apelācijas sūdzības un procesa dalībnieku argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums apelācijas kārtībā izskatāmajā daļā ir noraidāms.

[9] Lietā ir izšķirams strīds par to, vai pieteicējam pienākas atlīdzinājums par zaudējumiem un nemantisko kaitējumu, kas nodarīts administratīvā pārkāpuma lietvedībā.

Personas tiesības saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ir noteiktas Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešajā teikumā. Šī norma paredz vispārēju valsts pienākumu garantēt, ka ar tiesas starpniecību ikvienam, kura tiesības ir pārkāptas, ir nodrošināta efektīva aizsardzība pret aizskārumu. Līdz ar to personai nevar tikt liegtas tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumiem un kaitējumu, kuru cēlonis ir iestādes prettiesiska rīcība.

Kā to ir atzinis Senāts, iestādei un administratīvajai tiesai nav kompetences un tās nav pilnvarotas pārvērtēt apstākļus krimināllietā vai administratīvā pārkāpuma lietvedībā. To uzdevums ir tikai noteikt atbilstošu atlīdzinājumu par pārkāpumu (personas tiesību aizskārumu), kas jau konstatēts (*Senāta 2018.gada 14.novembra lēmuma lietā Nr.SKA?1081/2018, ECLI:LV:AT:2018:1114.SKA108118.4.L, 10.punkts, sk. arī 2021.gada 29.jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA?831/2021, ECLI:LV:AT:2021:0629.A420231319.9.L*, 2.punktu.). Atkāpes no minētā pieļaujamas tad, ja tiesiskais regulējums neparedz objektīvu iespēju personai panākt kaitējumu izraisošās rīcības prettiesiskuma izvērtējumu pamatprocesā (*S e n ā t a 2021.gada 8.novembra lēmuma lietā Nr.SKA?619/2021,*

ECLI:LV:AT:2021:1108.A420229019.10.L, 9.punkts).

Senāts ir secinājis, ka valsts nav izveidojusi efektīvu tiesību aizsardzības mehānismu situācijai, kad rodas nepieciešamība pārbaudīt procesuālo darbību tiesiskumu administratīvā pārkāpuma lietvedībā. Ja lietā par kaitējuma atlīdzināšanu administratīvā tiesa atturētos pārbaudīt pēc būtības privātpersonas argumentus par procesuālajām darbībām administratīvā pārkāpuma lietvedībā tikai tādēļ, ka attiecīgu konstatējumu nav izdarījusi vispārējās jurisdikcijas tiesa, privātpersonai varētu būt liegta pieeja tiesai jautājumā par kaitējuma atlīdzināšanu. Proti, nevienā tiesā nebūtu iespējams pārbaudīt, vai ar procesuālajām darbībām administratīvā pārkāpuma lietvedībā privātpersonai nav nodarīts tāds kaitējums, kas ir jāatlīdzina, lai gan Kaitējuma atlīdzināšanas likums vispārīgi šādas tiesības paredz. Tāpēc, lai privātpersonai šādā situācijā būtu iespēja aizstāvēt savas tiesības, administratīvajai tiesai ir jāuzņemas šī kompetence, kas pēc būtības tai netika paredzēta. Proti, šādā situācijā administratīvajai tiesai ir jāizskata pieteikums par kaitējuma atlīdzināšanu un pašai jāpārbauda pēc būtības personas izteiktie argumenti pieteikumā par procesuālajām darbībām administratīvā pārkāpuma lietvedībā (*Senāta 2021.gada 8.novembra lēmuma lietā Nr.SKA?619/2021, ECLI:LV:AT:2021:1108.A420229019.10.L, 10.punkts, 2018.gada 23.marta lēmuma lietā Nr.SKA?1017/2018, ECLI:LV:AT:2018:0323.A420262017.5.L, 7.punktu*).

Atbilstoši Kaitējuma atlīdzināšanas likuma regulējumam nav pietiekami konstatēt tikai tiesisko pamatu iespējamajam kaitējuma atlīdzinājumam. Privātpersonai ir pienākums pamatot un pierādīt, ka tai kaitējums ir nodarīts (kaitējuma veids un apmērs) un ka šāda kaitējuma cēlonis ir pieļauta prettiesiska rīcība administratīvā pārkāpuma lietvedībā (*Senāta 2023.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-0097/2023, ECLI:LV:AT:2023:0426.A420126219.16.S, 11.punkts*).

Līdz ar to pieteicējam ir jāpamato kaitējuma rašanās un tā cēloņsakarību ar iestādes pieļautu prettiesisko rīcību.

[10] Pieteicējs uzskata, ka zaudējums, kas viņam radies sakarā ar nesaņemto darba samaksu, tai skaitā kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu (1425,51 *euro*), ceļa izdevumiem no /valsts A/ uz Latviju un atpakaļ (505,96 *euro*) un Covid-19 testiem (182,12 *euro*), un nemantiskais kaitējums nodarīts saistībā ar viņam piemērotā naudas soda piespiedu izpildi un tiesvedību administratīvajā pārkāpuma lietā, kurā ar tiesas nolēmumu tiesvedība izbeigta, nevērtējot pārkāpumu pēc būtības.

[11] No administratīvās lietas materiāliem, tostarp apgabaltiesas no Vidzemes rajona tiesas pieprasītajiem administratīvā pārkāpuma lietas Nr.16769004151320-8 materiāliem, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka ar Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 27.maija lēmumu Nr.4.03/368-ok, atbildot uz pieteicēja 2021.gada 29.aprīļa sūdzību, komisijas lēmums atstāts negrozīts un sūdzība noraidīta; norādīts, ka lēmumu var pārsūdzēt 10 darba dienu laikā rajona (pilsētas) tiesā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai (*lietas 1.sējuma 231.lapa*). Vienlaikus pirms šī lēmuma 2021.gada 24.maijā pieteicējs uz savu deklarēto dzīvesvietas adresi saņēma atgādinājumu par naudas soda samaksu līdz 2021.gada 7.jūnijam (*lietas 1.sējuma 230.lapa*). 2021.gada 8.jūnijā pieteicējs pašvaldībā iesniedza sūdzību par Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 27.maija lēmumu Nr.4.03/368-ok, kas adresēta Vidzemes rajona tiesai, vienlaikus saziņai ar tiesu pieteicējs norādījis savu e-pastu */elektroniskā pasta adrese/,* tāpat pieteicējs sūdzības lūguma daļā lūdzis spriedumu arī nosūtīt uz viņa norādīto e-pastu (*lietas 1.sējuma 232.-236.lapa*).

Pieteicēja sūdzību pašvaldība Vidzemes rajona tiesai nosūtīja 2021.gada 24.augustā, vienlaikus pavadrakstā tiesai norādot, ka pašvaldībā 2021.gada 23.augustā vērsās pieteicējs, lai noskaidrotu, kāpēc saņēmis no tiesu izpildītāja pavēsti par piespriestā soda piespiedu izpildi (*lietas 1.sējuma 73.lapa*).

Sūdzība Vidzemes rajona tiesā saņemta 2021.gada 26.augustā. Ar Vidzemes rajona tiesas tiesneša 2021.gada 30.augusta lēmumu tā pieņemta un lietā ierosināta tiesvedība administratīvajā pārkāpuma. Minētajā lēmumā noteikts, ka nolēmums lietā būs pieejams 2021.gada 2.novembrī, savukārt paskaidrojumus administratīvā pārkāpuma lietas dalībnieki var iesniegt līdz 2021.gada 20.oktobrim (*lietas 1.sējuma 237.lapa*). Minētais lēmums pieteicējam paziņots 2021.gada 30.augustā, nosūtot to uz viņa e-pastu (*lietas 1.sējuma 238.-239.lapa*). Vienlaikus konstatējams, ka pieteicējs 2021.gada 18.oktobrī klātienē Vidzemes rajona tiesā iepazinās ar administratīvās pārkāpuma lietas materiāliem (*administratīvā pārkāpuma lietas uzziņas lapa, lietas 1.sējuma 245.lapa*). 2021.gada 21.oktobrī Vidzemes rajona tiesā saņemts pieteicēja paziņojums, ka iebildumu un noraidījums tiesas sastāvam pieteicējam nav; minētais dokuments tiesai nosūtīts pa pastu 2021.gada 19.oktobrī (*sūtījuma izsekošana: https://pasts.lv/lv/kategorija/sutijumu_sekosana/?locale=lv-LV&id=RR629939515LV, lietas 1.sējuma 241.lapa*). Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 2.novembra spriedums pieteicējam nosūtīts uz viņa e-pastu (*lietas 1.sējuma 243.lapa*).

Par piespiedu izpildes pasākumiem konstatējams turpmākais.

2021.gada 9.augustā pašvaldība nosūtīja zvērinātam tiesu izpildītajam pieteikumu par lēmuma iesniegšanu piespiedu izpildei (*lietas 1.sējuma 71.lapa*). 2021.gada 17.augustā pieteicējam uz viņa deklarēto dzīvesvietas adresi nosūtīts zvērināta tiesu izpildītāja paziņojums par pienākumu izpildīt nolēmumu, vienlaikus aicinot pieteicēju līdz 2021.gada 30.augutam ierasties pie tiesu izpildītāja (*lietas 1.sējuma 40.-41.lapa*). Pieteicējam aicinājums saņemt sūtījumu nosūtīts 2021.gada 19.augustā, minēto sūtījumu pieteicējs izņēma 2021.gada 23.augustā (*sūtījuma izsekošana: https://pasts.lv/lv/kategorija/sutijumu_sekosana/?locale=lv-LV&id=RR626086756LV*). Saistībā ar pieteicēja 2021.gada 8.jūnija sūdzību Vidzemes rajona tiesai pašvaldība 2021.gada 24.augustā nosūtīja zvērinātam tiesu izpildītājam vēstuli par rīkojuma izpildes termiņa apturēšanu, lūdzot atcelt visus liegumus un rīkojumus (*lietas 1.sējuma 74.lapa*). 2021.gada 25.augustā zvērināts tiesu izpildītājs nosūtīja pašvaldībai un pieteicējam uz viņa deklarēto dzīvesvietas adresi 2021.gada

24.augusta lēmumu par izpildu darbību atlikšanu (*lietas 1.sējuma 47.-48.lapa*).

2021.gada 19.oktobrī pieteicējs vērsās pašvaldībā ar lūgumu apturēt izpildu lietvedības uzsākšanu (*lietas 1.sējuma 42.lapa*), uz ko pieteicējam 2021.gada 26.oktobrī sniegta atbilde, ka jau ar 2021.gada 27.augusta zvērināta tiesu izpildītāja paziņojumu pašvaldībai apliecināts, ka izpildu darbības ir atliktas; atbilde nosūtīta ierakstītā pasta sūtījumā uz pieteicēja deklarēto dzīvesvietas adresi, pieteicējs sūtījumu izņēma 2021.gada 29.oktobrī (*lietas 1.sējuma 43.-44.lapa, https://pasts.lv/lv/kategorija/sutijumu_sekosana/?locale=lv-LV&id=RR629939864LV*). Savukārt ar zvērināta tiesu izpildītāja 2021.gada 12.novembra lēmumu Nr.07099/094/2021-NOS par izpildu lietvedības izbeigšanu, minētais lēmums pieteicējam nosūtīts uz viņa deklarēto dzīvesvietas adresi (*lietas 1.sējuma 45.lapa*).

[12] Pārbaudot pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa vispārīgi ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

Tiesa pamatoti secināja, ka pieteicēja ierašanās Latvijā no 2021.gada 23.augusta līdz 6.septembrim un no 2021.gada 1.oktobra līdz 15.novembrim un viņam radušies zaudējumi par to nav tiešā cēloņsakarībā ar komisijas prettiesisko rīcību administratīvā pārkāpuma lietā. Pirmās instances tiesa no lietas apstākļiem pamatoti secināja, ka nepamatota naudas soda piedziņas uzsākšana un tiesvedība administratīvajā pārkāpuma lietā nebija galvenais iemesls, kas nenovēršami radīja pieteicējam zaudējumus par nesaņemto darba samaksu, ceļa izdevumiem un Covid-19 testiem. Pieteicējam bija iespēja izvēlēties konkrētās darbības, ko viņš veicis saistībā ar nepamatoto naudas soda piedziņu pie zvērināta tiesu izpildītāja un pašvaldībā, kā arī saistībā ar tiesvedību administratīvajā pārkāpuma lietā veikt attālināti (telefoniski, elektroniski, nosūtot korespondenci pa pastu). Tiesa pamatoti konstatēja, ka konkrētajā situācijā pieteicējam, pieliekot attiecīgas pūles, bija reāla iespēja saziņu primāri ar pašvaldību 2021.gada augustā, interesējoties par viņa 2021.gada 8.jūnija sūdzības virzību un nosūtīšanu uz tiesu, kā arī uzzinot, kuram tiesu izpildītājam izpildu lieta ir nodota, – pēc tam ar zvērinātu tiesu izpildītāju un arī vēlāk ar tiesu veikt attālināti. Administratīvā rajona tiesa pamatoti konstatēja pieteicēja līdzatbildību situācijā, kurā viņam radās zaudējumi.

Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi un pamatoti novērtēja arī apstākļus attiecībā uz nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu. Lietā nav strīda, ka pašvaldības prettiesiskas un nepamatotas rīcības rezultātā radās pieteicēja tiesību aizskārums. Vienlaikus lietā pamatoti konstatēts, ka pieteicējam nav radītas smagas nelabvēlīgas nemantiskas sekas – pret pieteicēju uzsāktā administratīvā pārkāpuma lietvedība ar tiesas nolēmumu ir izbeigta, nepamatoti uzsāktā naudas soda piedziņa tika apturēta jau tās sākotnējā stadijā, neradot pieteicējam citus zaudējumus, piemēram, bankas konta bloķēšana.

Pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

[13] Attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Kā jau tas norādīts iepriekš, tostarp apgabaltiesai pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma pārsūdzētajā daļā motivācijai, no lietas apstākļiem secināms, ka pieteicējam bija reālas iespējas savas aizskartās tiesības administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros vismaz sākotnēji mēģināt aizstāvēt attālināti – telefoniski, elektroniski, pa pastu.

Attiecībā uz to, kā pieteicējs uzzināja un saņēma ierakstīto pasta sūtījumu no zvērinātas tiesu izpildītājas S.Andžānes, pieteicējs Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 16.novembra tiesas sēdē paskaidroja, ka pirmais atvaļinājums no 2021.gada 23.augusta līdz 6.septembrim tika ņemts, jo no mātes uzzināja, ka viņa ir saņēmusi pieteicējam adresātu paziņojumu par ierakstīta pasta sūtījuma izņemšanu, proti, pastā ir ienācis ierakstīts pasta sūtījums no zvērinātu tiesu izpildītājas S.Andžānes – vēstule par soda piespiedu piedziņu. Māte šo sūtījumu nevarēja izņemt, tāpēc pieteicējam pašam bija jāierodas no /valsts A/ Latvijā. Attālināti sazināties ar tiesu izpildītāju pieteicējs /valsts A/ nevarēja, jo bija jābrauc uz pastu izņemt ierakstītais pasta sūtījums. Vienlaikus pieteicējs norādījis, ka ar tiesu izpildītāju sazinājās telefoniski, tāpat arī tiesu izpildītāja zvanīja pieteicējam. Klātienē pieteicējam Latvijā bija jāierodas, jo bija jāuzrāda konta numuri un jānorāda īpašumi. Tiesu izpildītāja norādīja, ka vispirms pieteicējam ir jāvēršas pašvaldībā, ko pieteicējs arī darīja, atbraucot uz Latviju. Atbildot uz pašvaldības pārstāvja jautājumu, pieteicējs norādīja, ka viņam bija informācija, ka pašvaldība bija prasījusi zvērinātai izpildītājai 50 *euro* soda piespiedu piedziņu, bet piedziņa bija nelikumīga (*tiesas sēdes protokola 00:17.49-00:22:20, 00:31:59-00:32-22, lietas 1.sējuma 78.-80.lapa*).

Ievērojot minēto, no pieteikumā norādītajiem apstākļiem un pieteicēja pirmās instances tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem secināms, ka pieteicējs pirms ierašanās Latvijā 2023.gada 23.augustā zināja, ka viņam ir adresēts ierakstīts pasta sūtījums no zvērinātas tiesu izpildītājas S.Andžānes. Attiecīgi pieteicējs, pieliekot attiecīgas pūles (sameklējot konkrētās tiesu izpildītājas kontaktinformāciju internetā vai palūdzot to sameklēt citām personām), varēja sākotnēji ar zvērinātu tiesu izpildītāju sazināties vispirms attālināti, tajā skaitā paskaidrojot savu situāciju saistībā ar atrašanos darbā ārzemēs un to, kāpēc viņš nevar izņemt ierakstīto pasta sūtījumu, vienlaikus vienojoties par konkrētās vēstules nosūtīšanu pieteicējam citādā veidā, nevis ierakstītā pasta sūtījumā, piemēram elektroniski vai parastā pasta sūtījumā uz /valsts A/. Tālāk, no tiesu izpildītājas uzzinot, ka piespiedu piedziņu ir lūgusi vērst pašvaldība, saprātīgi novērtējot situāciju, pieteicējs varēja attālināti sazināties ar pašvaldību, lai noskaidro apstākļus par pieteicēja pieteikuma nenosūtīšanu Vidzemes rajona tiesai un par piespiedu izpildes apturēšanu. No lietas materiāliem konstatējams, ka pašvaldība nekavējoties pēc tam, kad uzzināja, ka pieteicēja 2021.gada 4.jūnija pieteikums (pašvaldībā saņemts 2021.gada 8.jūnijā) Vidzemes rajona tiesai nav nosūtīts, to nosūtīja, vienlaikus lūdzot zvērinātai tiesu izpildītājai apturēt piespiedu piedziņu. Tādējādi apgabaltiesa

nekonstatē pašvaldības novēlotu rīcību ar pieteikuma nosūtīšanu Vidzemes rajona tiesai un piespiedu izpildes apturēšanas lūguma nosūtīšanu zvērinātai tiesu izpildītājai pēc tam, kad tā noskaidroja, ka ir kļūdījusies, nenosūtot pieteicēja pieteikumu par Varakļānu novada pašvaldības izpilddirektora 2021.gada 27.maija lēmumu Nr.4.03/368-ok tiesai.

Apgabaltiesa kritiski vērtē pieteicēja apelācijas sūdzībā norādīto, ka viņam darba laikā /valsts A/ nevienā brīdī nebija pieejams telefons, tātad pēc pieteicēja norādītā secināms, ka arī ne pusdienu pārtraukumā. Tāpat apgabaltiesa kritiski vērtē pieteicēja norādīto, ka viņam nebija datora, tāpēc saziņu nevarēja veikt arī elektroniski. No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs sūdzībā Vidzemes rajona tiesai kā saziņas veidu ar tiesu norādījis tieši e-pastu, arī turpmāk Vidzemes rajona tiesa lēmumu par tiesvedības ierosināšanu administratīvā pārkāpuma lietā un spriedumu pieteicējam nosūtīja uz viņa norādīto e-pastu. No minētajiem apstākļiem secināms, ka pieteicējam bija pieejams internets un ierīce, kur var saņemt un nosūtīt korespondenci elektroniski. Tas, ka pieteicējam ērtāk ir nelietot datoru vai mobilās ierīces, konkrētajā gadījumā nav izšķirošs apstāklis.

[14] No lietas faktiskajiem apstākļiem konstatējams, ka pieteicējs tiešām 2021.gada 18.oktobrī bija ieradies klātienē Vidzemes rajona tiesā, lai iepazītos ar administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem. Tāpat konstatējams, ka 2021.gada 19.oktobrī viņš pa pastu nosūtīja tiesai paziņojumu, ka papildu paskaidrojumi lietā nav sniedzami un ka noraidījuma tiesas sastāvam viņam nav. Tātad pieteicējs paskaidrojumu nākamajā dienā pēc tam, kad iepazinās ar lietu tiesā klātienē, izvēlējās iesniegt tiesā, izmantojot pasta pakalpojumus. Lai samazinātu savus izdevumus saistībā ar došanos klātienē uz tiesu, pieteicējs varēja attālināti lūgt tiesu izgatavot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus elektroniski, par to attiecīgi samaksājot ievērojami mazāku summu, nekā braucot ar transportlīdzekli no /valsts A/ uz Latviju, un secīgi arī no /valsts A/ nosūtīt savu paskaidrojumu tiesai. Tāpat lūgumu pašvaldībai apturēt izpildu lietvedības uzsākšanu, ko pieteicējs pašvaldībai nosūtīja 2021.gada 19.oktobrī, pieteicējs varēja nosūtīt iestādei attālināti vai pa pastu no /valsts A/, ievērojot jau zināmu pieredzi 2021.gada augustā saziņā ar pašvaldību, zvērinātu tiesu izpildītāju un Vidzemes rajona tiesu.

No lietas konstatējams, ka pieteicējs 2021.gada 12.novembrī vērsās pie Latvijas Republikas tiesībsarga par Varakļānu novada pašvaldības amatpersonu rīcību (*tiesībsarga 2021.gada 6.decembra atzinums pārbaudes lietā Nr.2021-56-4F-27J, lietas 1.sējuma 36.-39.lapa*). Tomēr arī šis apstāklis konkrētās lietas nav saistāms ar pašvaldības prettiesisko rīcību administratīvā pārkāpuma lietā, jo pieteicēja iesniegums tiesībsargam tika iesniegts jau pēc tam, kad Vidzemes rajona tiesa 2021.gada 2.novembrī nolēma izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Turklāt apgabaltiesa ņem vērā, ka pieteicējs no /valsts A/ Latvijā abas reizes ieradās ar transportlīdzekli, par ko liecina viņa iesniegtie 2021.gada 22.augusta, 6. un 7.septembra *Swedbank* maksājumu uzdevumi par norēķināšanos degvielas uzpildes stacijās Polijā 2021.gada 22.augustā un 7.septembrī, un Latvijā 2021.gada 6.septembrī (*lietas 1.sējuma 23.-24. un 26.lapa*).

Konstatējams, ka saistībā ar piespiedu piedziņas lietu Latvijā pieteicējs bija pašvaldībā klātienē, sazinājās ar zvērinātu tiesu izpildītāju telefoniski, kā arī sagaidīja Vidzemes rajona tiesas paziņojumu par tiesvedības ierosināšanu elektroniski laika posmā no 2021.gada 23. līdz 30.augustam, kaut arī Latvijā uzturējās līdz 2021.gada 6.septembrim, kad Latvijā uztaisīja Covid-19 testu, kā to varētu secināt no 2021.gada 6.septembra *Swedbank* maksājuma uzdevuma (*lietas 1.sējuma 22.lapā*). Savukārt oktobrī pieteicējs Latvijā saistībā ar tiesvedību administratīvajā pārkāpuma lietā klātienē rīkojās no 2021.gada 18.oktobra (*ievērojot to, ka iepriekš 10 dienas pieteicējam bija jāievēro pašizolācija saistībā ar Covid-19, saskaņā ar lietā iesniegto 2021.gada 1.oktobra Swedbank maksājuma uzdevumu varētu secināt, ka šajā datumā pieteicējs /valsts A/ uztaisīja Covid-19 testu, lietas 1.sējuma 25.lapa*) līdz 29.oktobrim, kad ierakstītā pasta sūtījumā saņēma pašvaldības atbildi par zvērināta tiesu izpildītāja 2021.gada 27.augusta paziņojumu par izpildu darbību atlikšanu, kaut arī Latvijā uzturējās līdz 2021.gada15.novembrim.

Minētie apstākļi papildus pamato apsvērumus par to, ka nepamatota naudas soda piedziņas uzsākšana un tiesvedība administratīvajā pārkāpuma lietā nebija galvenais iemesls, kas nenovēršami radīja pieteicējam zaudējumus par nesaņemto darba samaksu, ceļa izdevumiem un Covid-19 testiem.

Turklāt pieteicēja līdzatbildība tādu apstākļu radīšanā, kas viņam radīja zaudējumus, ir saskatāma arī apstāklī, ko pieteicējs saziņai ar valsti deklarēja tādu dzīvesvietas adresi Latvijā, kurā viņš faktiski nebija sasniedzams. Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību, un likuma 2.panta pirmā daļa noteic personas pienākumu deklarēt dzīvesvietu. Ja pieteicējs nav izpildījis savu pienākumu būt valstij un pašvaldībai sasniedzamam viņa deklarētajā dzīvesvietā, nenorādot citu adresi vai papildu adresi, pats pieteicējs ir radījis apstākļus, kuru dēļ tiesu izpildītāja ierakstītais pasta sūtījums nesasniedza viņu savlaicīgi deklarētajā dzīvesvietā un pēc kā pieteicējam radās papildu izdevumi.

[15] Ievērojot Administratīvās rajona tiesas spriedumā pārsūdzētajā daļā, kura motīviem apgabaltiesa pilnībā pievienojās, norādīto, apgabaltiesa atzīst, ka iestāde pamatoti kā nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu konkrētajā gadījumā noteica rakstveida atvainošanos.

Kaitējuma atlīdzināšanas likuma izpratnē patstāvīgs atlīdzinājuma veids var būt arī iestādes atvainošanās, ja personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags (*Senāta 2020.gada 9.jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA?803/2020, ECLI:LV:AT:2020:0709.A420243018.8.L, 3.punkts 2020.gada 21.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA?947/2020, ECLI:LV:AT:2020:0421.SKA094720.6.L, 13.punkts*).

Arī apgabaltiesa secina, ka konkrētajos lietas apstākļos iestādes rakstveida atvainošanās pieteicējam ir atbilstoša un samērīga. Apgabaltiesa nekonstatē tādus apstākļus, lai pieteicējam nemantiskais kaitējums par pašvaldības prettiesisko

rīcību administratīvā pārkāpuma lietā tiktu atlīdzināt naudā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu daļā par zaudējuma 2113,59 *euro* un nemantiskā kaitējuma 500 *euro* atlīdzināšanu, kā arī pienākuma uzlikšanu Varakļānu novada domei iemaksāt valsts budžetā iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par /pers. A/.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

K.Krastiņa

Tiesnese referente

A.Dreimanis

Tiesneši

U.Mihailova